

DÜNYA KADIN HAKLARI GÜNÜ 2022

İnsanlık olarak kaydettiğimiz tüm gelişmelere rağmen kadınlar, nüfusun diğer yarısını oluşturan erkekler ile eşit hak ve imkânlara sahip değil. Yaşanan eşitsizliğin bir çok kültürde yerleşik pratikler üzerinden kabullenilmiş durumda olması ise çözümü zorlaştıran en önemli unsurlardan biri. Dünya Ekonomik Forumu'nun 2020 Küresel Cinsiyet Raporu verilerine göre kadın ve erkek arasında ekonomiye katılım, eğitim ve sağlığa erişim ve politik güç gibi konuların ortalamasında hâlâ %31'lik bir fark bulunuyor.

Söz konusu eşitsizlik hem toplumsal hem de özel yaşamı zehirleyen birçok somut sorunun da kök sebebi. Erkeklerle göre tasarlanmış olan çalışma şartları kadınların iş yerinde cinsel taciz ve istismara maruz kalmasına yol açıyor. Çalışan kadınların %38'i iş yerinde tacize uğruyor ve hayatlarının geri kalanında ruhsal ve fiziksel açıdan bunun izlerini taşıyor. Başka bir adaletsizlik de alınan ücret konusunda: Aynı işi yapan bir kadın çalışan, erkek çalışana göre %16 daha az ücret alıyor.

Toplumsal yaşam konusunda ise söz konusu eşitsizliklerin yanında sorunun kadına karşı şiddet boyutu öne çıkıyor. İş ve toplumsal yaşam bu durumda iken en güvende hissettiğimiz yer olan özel yaşam ve aile konusunda da tablo ürkütücü. 2020 yılı itibari ile dünya genelinde yaklaşık 47.000 kadın, ilişki yaşadıkları kişiler ya da diğer aile üyeleri tarafından öldürüldü. Ki bu da her 11 dakikada bir kadının evinde öldürüldüğü anlamına geliyor.

Türkiye'de 2021 yılında erkekler 339 kadını öldürürken konuyla ilgili hukuki boşluk ve yargı mekanizmalarının duyarsızlığı devam ediyor. Oysa yapılan çalışmalar gerekli kanuni düzenlemelerin yapılması durumunda bir yıl gibi kısa bir sürede kadın cinayetlerinin %25 oranında düşebileceğini gösteriyor.

NO ONE IS FREE
WHEN OTHERS ARE
OPPRESSED

WWW.PEACEFULACTIONS.COM

Tüm bu sorunların ve daha fazlasının çözümü yasama ve siyasi karar alma faaliyetlerinden geçerken kadınların aktif siyasette temsil oranı oldukça düşük durumda. Dünya genelinde sadece 13 hükümet başkanı ve yalnızca 9 devlet başkanı kadın iken bakanlık düzeyinde bu oran ortalama %22 ile biraz daha yüksek. Bu durum hem kadınların aktif bireyler olarak siyasete katılımını hem de kadınların yaşadığı sorunların çözüm masasına taşınmasını zorlaştırıyor.

Zaten var olan bu sorunların üzerine son yıllarda yoğunlaşan iklim krizi ve Covid-19 pandemisi gibi küresel etkileri olan felaketler ayrıca ele alınmalı. Zira hem daha güvensiz işlerde çalışarak daha az kazanan hem de kazandığının çoğunu aile bireyleri için harcayan kadınlar bu türden acil durumlarda orantısız dezavantajlara maruz kalıyorlar ve binbir güçlük ile elde ettikleri hakları risk altına alınıyor. Benzer şekilde ekonomik sorunlar, belirsizliğin getirdiği endişe, hareket kısıtlamaları ve eve kapanmalar hem var olan sorunları yoğunlaştırıyor hem de yeni sorunlar doğuruyor.

Dünya genelinde yaşanan küresel sorunlar Türkiye’de de yaşandı ve hayatı büyük oranda olumsuz etkiledi. Ancak Türkiye’de adına demokrasi krizi diyebileceğimiz farklı bir kriz yaşandı. İktidar, tarafı olduğu İstanbul Sözleşmesi’nden çekildi. Bununla birlikte, evrensel hukuk kurallarını dikkate almayarak iktidarın yargısı ve hukuk kurulları uygulanmaya başlandı. İktidar ve kontrolündeki hukukçular Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin vermiş olduğu birçok kararı dinlemeyecek kadar hukuktan uzak bir yapıya büründü. Erkeklerin cinsel, fiziksel ve sözlü şiddetinin hedefinde olan kadın ve çocuklar gerek İstanbul Sözleşmesinden çekilme gerekse adil yargılamanın olmadığı hukuk kuralları içerisinde daha da savunmasız bırakıldı.

En son bizzat Cumhurbaşkanı tarafından hedef gösterilen sanatçı Sezen Aksu’ya yönelik yapılan baskı gibi, sırf bir gruba aidiyetinden dolayı bazı kadınların doğum yapar yapmaz lohusalı şekilde gözaltına alındığı günümüz Türkiye’sinin bir realitesidir.

Demokrasi krizinde olan Türkiye’de, iktidarın destekçisi olmayanlar kolektif bir şekilde terörist olarak suçlanıyor, bu şekilde suçlanan kadınların bazıları ise, hapishanelerde tecavüz ile tehdit ediliyor, üst aramaları erkek polisler tarafından gerçekleştiriliyor. Düşman olarak görülen kesimlerin kadınlarını, “ganimet” olarak tanımlamaya kadar giden korkunç ve insanlık onuruna sığmayan yaklaşımlarda bulunuluyor.

Türkiye’de, iktidarın destekçisi olmayan herkes terörist olarak suçlandı ve hâlâ suçlanmaya devam ediyor. Ağır baskılar ile birlikte işkence, kötü muamele, tehdit ve hakaretlerin dozu her geçen gün daha da artıyor. Terörist olarak suçlanan kadınların bazıları, polis sorgusunda veya hapishanelerde tehdide, hakarete hatta tecavüze uğradılar. Cezaevlerine girişte mahkumlar ve onları ziyarete gelen kadınlar iç çamaşırları dahil çıkarılmak suretiyle çıplak aramaya maruz kaldılar. Regl oldukları dönemde dahi bu kontrolleri yaptıkları için cezaevine tutuklu yakınlarını ziyarete gelen genç kızlar ömürleri boyunca unutamayacakları psikolojik sorunlar yaşadılar.

Kadınların yaşadığı sorunların genişliği ve derinliği geniş katılımlı kolektif eylem gerektiriyor. Bunun için ise her şeyden evvel bu sorunların farkına varmak, doğru şekilde tespit etmek ve farkındalığı artırmak gerekiyor. Zira, kendisini konuyla ilgili görmeyen kişilerin umursamazlığı sorunun toplumsal alanda büyümesine yol açarken siyasi alandaki karar vericilerin umursamazlığı suçu işleyenlere cesaret veriyor.

Farkındalık artırıcı faaliyetler yapılırken iki konu özellikle önemli: Birincisi sorunun uzun zamandır var olmasından kaynaklanan öğrenilmiş acizliğin önüne geçmek için dikkatler sadece olumsuz durumlara çekilmemeli ve ilham verici başarı ve iyileşme hikâyeleri de paylaşılmalıdır. Bu şekilde sorunun daha çözüm ve eylem odaklı bir çerçeveye oturtulması mümkün olabilecektir.

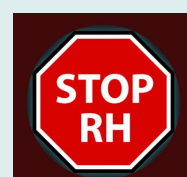
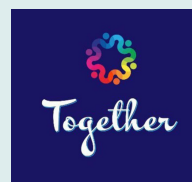
Çözüm arayışlarının bir diğer önemli konusu da kültürel hassasiyetlerin dikkate alınması. Bir yandan bu hassasiyetler ile çatışmamaya özen gösterilmeli, diğer yandan da mevcut adaletsizliklerin büyük ölçüde bu hassasiyetlerden kaynaklandığı göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda, yerleşik kültürel pratiklerle insan hakları referanslı bir toplumsal müzakere çatışmalardan kaçınarak çözüme katkı sunacaktır.

Peaceful Actions Platformu olarak bu konuda Birleşmiş Milletler başta olmak üzere konu üzerinde çalışan uluslararası kuruluşların ajandasını onaylıyor ve faaliyetlerimizi yukarıdaki bilgiler ışığında sürdüreceğimizi kamuoyu ile paylaşıyoruz.

Kadın hakları, insan haklarıdır!

Peaceful Actions Platform

19 AVRUPALI STK'NIN ORTAK BİLDİRİSİ:

BROKEN
CHALK

INTERNATIONAL
Journalists
INTERNATIONAL JOURNALISTS ASSOCIATION

PLATAFORMA
PRO DERECHOS Y LIBERTADES

HeForShe
UN Women Solidarity Movement
for Gender Equality

**NO ONE IS FREE
WHEN OTHERS ARE
OPPRESSED**

WWW.PEACEFULACTIONS.COM